

Ankenævnet for Forsikring

Den 20. marts 2024 blev i sag nr. 100088:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Codan Forsikring A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har husforsikring. I klageskema af 7/7 2023 har klageren bl.a. anført:

"Kort redegørelse for sagen

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en vandskade på et betondæk er omfattet af vores forsikring.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

At Codan skal betale kr. 109.116,90, hvilket beløb udgør udbedringsomkostninger samt omkostninger til sagkyndige".

I klage af 7/7 2023 har klageren bl.a. anført:

"Indledende bemærkninger

1. Klagen omhandler en vandskade på vores loft (gipsplader) samt på det overliggende betondæk i vores stue/spisestue.
2. Codan Forsikring A/S (i det følgende 'Codan') har anerkendt at ville betale for udskiftning af selve loftet, dvs. udskiftning af gipsplader, men har afvist at dække vandskaden på betondækket.
3. Klagen vedrører derfor alene skaden på betondækket.
4. Skaden er behandlet hos Codan under skadesnr. ...
5. Skaden er anmeldt den 5. maj 2022 og er endeligt afvist af Codans klageafdeling den 14. oktober 2022.

6. I perioden fra skadens anmeldelse og til den endelige afvisning afviser Codan skaden med tre forskellige begrundelser.

7. Først afvises skaden med den begrundelse, at der er tale om en konstruktionsfejl. Da dette tilbagevises, begrundes afvisningen herefter med at skaden skyldes kondens. Da dette ligeledes tilbagevises, er der nu tale om aldersbestemt tæring.

8. Som forsikringstager sidder vi tilbage med en følelse af, at konklusionen var givet på forhånd, og at der blot opfindes ny grund for afvisning af skaden, når den tidligere begrundelse tilbagevises.

9. Codan har således blot fundet på en ny begrundelse for at afvise skaden for hver gang vi har tilbagevist deres begrundelse ved fremlæggelse af sagkyndige erklæringer.

10. Som det fremgår nedenfor, mener vi, at skaden på betondækket er omfattet af vores forsikringsdækning, og at Codan derfor skal betale kr. 109.116,90, hvilket beløb udgør udbedringsomkostninger, jf. opgørelse nedenfor.

Sagsfremstilling

11. Vi konstaterede i februar 2020, at der opstod fugtskjolder på vores loftsplader i stuen, hvilket skyldtes vandindtrængning gennem taget, og fik med det samme skiftet tagpappen.

12. Faktura for udskiftningen af tagpap vedlægges som bilag 1.

13. Tagpappen har efter udskiftningen været tæt, da skjolderne på loftspladerne hverken udviklede sig eller der kom nye til.

14. Som bilag 2 til 4 vedlægges billeder af vandskaden på loftspladerne.

15. Vandskaden på loftspladerne, som Codan har anerkendt, sås alene i den ene halvdel af spisestuen (mod haven/vinduespartiet).

16. I foråret 2022 ønskede vi at få skiftet loftspladerne i vores spisestue, da det selvsagt ikke så pænt ud med fugtskjolderne på loftet.

17. Vi indgik derfor en aftale med ... om, at de skulle udskifte loftspladerne.

18. Da tømreren tog loftspladerne ned, var isoleringen, der ligger mellem loftspladerne og tagdækket, fugtig. Derudover var betondækket helt porøst og faldt ned, hvis man rørte ved det. Man kunne også se, at armeringen/jerndragerne, der ligger i betonen, var helt rustne og man kunne brække stykker af jernet.

19. Tømreren (og også en murer) mente, at betondækkets tilstand skyldes vandindtrængningen grundet det tidligere utætte tagpap. Tømreren var usikker på, om betondækket kunne holde grundet den tidligere vandindtrængning og opfordrede os til at anmelde skaden til vores forsikringsselskab, hvilket vi gjorde den 05.05.2022.

Codans 1. begrundelse for afvisning af skaden på betondækket som dækningsberettiget

20. Codan sendte efter anmeldelsen af skaden taksator [taksator 1] fra ... (i det følgende ...) ud, der besigtigede skaden. [Taksator 1] fra ... mente, at skaden skulle besigtiges af en ingeniør og efter aftale med [taksator 1], besigtigede [ingeniør 1] fra ... herefter betondækket.

21. [Ingeniør 1] fra ... skrev efter besigtigelsen den 21.06.2022, bilag 5, følgende:

'.. Je har drøftet forholdene med mine kollegaer. Vi er enige om at det ikke muligt at eftervise nogen bæreevne som følge af den korrosion der har været af armeringen. Armeringen er blotlagt og placeret i underside af dæk, dvs. der er ingen dæklag. Dette medfører at der ikke kan overføres kræfter mellem beton og armering. Det kan i værste tilfælde betyde at dækket kan risikere et kollaps uden varsel.'

22. [Taksator 1] og Codan modtog også mailen, bilag 5, fra [ingeniør 1] fra ...

23. Codan afviste herefter den 28. juni 2022 at dække skaden, da [taksator 1] fra ..., oplyste Codan, at skaden på betondæk ikke havde noget med vandskaden at gøre, men at der var tale om en konstruktionsfejl. Afvisningen fra Codan vedlægges som bilag 6.

24. Dette var i fuldstændig i modstrid med de oplysninger, som [ingeniør 1] havde givet os. Skaden har intet med en konstruktionsfejl at gøre. Der er tale om 'korrosion', der er defineret som følger:

'Korrosion er utilsigtet nedbrydning af metaller eller andre faste legemer ved luftens eller vands påvirkning.'

25. Vi kontaktede derfor [ingeniør 1], der bekræftede dette. Han sendte efterfølgende en mail, der vedlægges som bilag 7, hvori han beskrev, hvad der havde forårsaget skaden:

'Som vi talte om i telefonen tidligere i dag, ser jeg to muligheder der kan ha forårsaget korrosion af armeringen ved normal brug, i undersiden af dækket.

Der kan være tale om gennemtrængning af vand fra oversiden.

Men der kan også være tale om kondensering af den varme luft mod overfladen som har forårsaget korrosionen.

Det er desværre ikke muligt for mig at eftervise hvad der specifikt har forårsaget korrosionen.'

26. [Ingeniør 1] afviste altså, at der var tale om en konstruktionsfejl og konstaterede således, at skaden er forårsaget af enten

1) gennemtrængning af vand fra oversiden eller

2) kondensering.

27. Hermed blev Codans første begrundelse for afvisning af skaden (at der var tale om en konstruktionsfejl) som dækningsberettiget tilbagevist, og dette tilmed af en ingeniør, som Codan selv havde peget på(/henvist os til).

Codans 2. begrundelse for afvisning af skaden på betondækket som dækningsberettiget

28. Codan skiftede herefter taksator og udpegede i stedet en ny taksator ved navn [taksator 2]. [Taksator 2] besigtigede skaden den 01.07.2022.

29. Codan (ved [taksator 2]) afviste den 05.07.2022 også skaden som dækningsberettiget. Nu med den begrundelse, at skaden skyldtes kondensering, som belejligt også er undtaget fra forsikringsdækning.

30. [Taksator 2] anførte, at der ikke var årsagssammenhæng mellem nedbrydning, som ses i betondækket og den indtrængende nedbør som får vand til at dryppe ned i stuen. Årsagen til at betonen var nedbrudt, skyldtes i stedet, ifølge [taksator 2], kondensfugt.

31. [Taksator 2] kunne åbenbart henføre skaden til kondens, til trods for at [ingeniør 1] oplyste, at det ikke var muligt for ham at eftervise, om korrosionen skyldtes enten gennemtrængning af vand eller kondensering.

32. Afvisningen fra Codan (ved [taksator 2]) af 05.07.2022 fremlægges som bilag 8.

33. Vi klagede over afgørelsen den 07.07.2022 og udfordrede begrundelsen for afvisningen. Mailklage af 07.07.2022 fremlægges som bilag 9.

34. Det er vores klare opfattelse, at den omstændighed, at der har været en vandskade og en skade på vores loft i sig selv indikerer, at vandindtrængen også er årsag til skaden på betondækket.

35. Den anerkendte vandskade på loftet skaber altså i sig selv en formodning for årsagssammenhæng også i relation til betondækket.

36. Som bilag 10 (vandskade del), bilag 11 (ikke vandskadet del) og bilag 12 (hele betondækket) fremlægges billeder af betondækket.

37. Som det ses af de to billeder, bilag 10 og bilag 11, er der markant forskel på betondækkets tilstand afhængigt af, om det vedrører den del, hvor den anerkendte vandskade er sket, eller om det vedrører den del af betondækket, hvor der ikke har været vandindtrængen.

38. Som det ses af billederne, er korrosionen således sket i den del af betondækket, hvor vandskaden er sket. Her ses den fritlagte armering.

39. Billederne af betondækkets tilstand i de to forskellige ender af rummet taler således også for, at det er vandindtrængen, der er skyld i nedbrydningen/korrosionen i betondækket, og underbygger således igen, at det er en vandskade, der er årsag til korrosion af armeringen.

40. Det er således vores påstand, at skulle kondensvirkning have været årsag til korrosionen, da ville betondækket have set 'ens' ud over alt. Dette er tydeligt ikke tilfældet. Betondækket/armeringen er korroderet, der hvor der er sket en vandskade – altså der hvor der var fugtskjolder på gipspladerne.

41. Ovenstående skal endvidere sammenholdes med, at [ingeniør 1] fra ... netop anfører vandindtrængen som en sandsynlig årsag til skaden på betondækket.

42. Codan fastholdt imidlertid afvisningen og ville ikke anerkende vores mail af 7. juli 2022 med vores egne betragtninger om årsagssammenhæng som nye oplysninger, hvorfor vi så os nødsaget at indhente vurdering af betondækket og skaden herpå fra fagfolk.

43. Vi indhentede herefter følgende to rapporter fra følgende sagkyndige:

- Rapport udarbejdet af [bygningskonstruktør 1] (bilag 13)

- Rapport udarbejdet af [bygningskonstruktør 2] [arkitektfirma] (bilag 14)

44. I begge rapporter konkluderes det, at vandskaden på betondækket skyldes vandindtrængen oven fra og ikke kondens.

45. [Bygningskonstruktør 1] konkluderer således, jf. bilag 13 følgende:

'Med udgangspunkt i historik for sagen og teknisk fælleseje, vurderes det at skaden primært skyldes det utætte tag i år 2020. Med blik på lignende skader angivet i teknisk fælleseje, er der ikke nogen argumenter for, at overfladekondens, kan medføre en så kraftig interstitiel kondensering, som medfører at armeringsjern korrodere.'

46. [Bygningskonstruktør 2] konkluderer således, jf. bilag 14:

Det vurderes at afskalningen og den tidligere skade for ca. 3 år tilbage, skyldes fugtproblemer opstået ovenfra. En utæt tagpap ovenfra, har været skyld i vandgennemtrængning som lokal har fundet vej igennem betondækket.

Følgende punkter angiver argumentation, og uddybning for skadens omfang.

Den opstået skade for ca. 3 år siden, er efterfølgende blevet stoppet, da der er brændt mere tagpap. Efter det nye lag tagpap, er der sidenhen ikke konstateret vandskade. Dermed må det skyldes en skade foroven.

Jf. figur 1, er skadens omfang lokal. I midten er skaden opstået, hvor den ikke er tilstede i resterende del af stuen. Følgende kan kun opstå, ved direkte vandpåvirkning fra oven eller enden. Skulle skaden skyldes kondens, vil hele dækket være ensartet skadet, dermed hele figur 1 rød over alt...'

47. De to rapporter tilbageviser således Codans 2. begrundelse for at afvise skaden som dækningsberettiget.

48. Der henvises i det hele til de to rapporter, jf. bilag 13 og 14, herunder beskrivelsen af de foretagne undersøgelser samt begrundelse for konklusionerne.

49. Vi fremsendte de to rapporter til Codan den 06.09.2022, der herefter udpegede en ny taksator, der også skulle vise sig at afvise skaden på betondækket, jf. nedenfor.

Codans 3. begrundelse for afvisning af skaden på betondækket som dækningsberettiget

50. Efter fremsendelse af de to rapporter, bilag 13 og 14, til Codan blev vi telefonisk kontaktet af en ny taksator ved navn ... er således 3. taksator på sagen.

51. Under telefonsamtalen med [taksator 3] spurgte vi, hvorfor at der nu for tredje gang var udpeget en ny taksator, hvortil [taksator 3] svarede, at [taksator 2] var 'kørt lidt træt i sagen' og at det derfor var fint med nye øjne.

52. Vi efterspurgte, om han ville forbi og besigtige skaden, hvilket [taksator 3] dog afviste.

53. Vi modtog herefter den 14.09.2022 fra taksator [taksator 3] en ny afvisning af skaden som dækningsberettiget. Afvisning 3 vedlægges som bilag 15.

54. Afvisningen blev nu begrundet med, at der er tale om forventelige skader i betragtning af betondækkets alder, hvorfor der forelå 'tæring', som belejligt også er undtaget fra forsikringsdækning.

55. Væsentligt i forhold til denne begrundelse er det her at bemærke, at [taksator 3] ikke forholder sig til, hvorfor der er forskel på den skete tæring i betondækket afhængigt af, om der er kommet vand ind eller ej.

56. Hvis [taksator 3] argument skulle holde, burde den skete 'tæring' være den samme på hele betondækket, hvilket jo ikke er tilfældet, jf. billeder fremlagt som bilag 10 og 11.

57. Derudover er det ikke korrekt, at det er sædvanligt med tæring i en konstruktion med den alder.

58. Beton sagtens holde i flere 100 år, hvis ikke det får fugt, jf. bl.a. [https://denstoredanske.lex.dk/beton_\(Levetid\)](https://denstoredanske.lex.dk/beton_(Levetid)) hvor følgende fremgår (min understregning):

'Beton (Levetid), Al beton nedbrydes med tiden og bliver til udgangsmaterialerne sand, sten og jord. Hastigheden af denne proces er afhængig af betonens sammensætning, den håndværksmæssige kvalitet, konstruktionens udformning samt det miljø, betonen udsættes for. Beton, der befinder sig indendørs i tørt miljø, vil have en meget lang levetid, der skal måles i tusinder af år. Beton, der udendørs er udsat for vand, frost og salte, kan nedbrydes på få år, hvis den indeholder fejl. Omvendt kan en korrekt udformet konstruktion, der er udført omhyggeligt med en god beton, opnå levetider på over 100 år under selv de barske naturlige miljøforhold. Kemiske angreb især fra syrer kan dog nedbryde al beton på meget kort tid.'

59. Vi klagede herefter den 04.10.2022 over Codans seneste afvisning, jf. bilag 16, der endeligt afviste forsikringsdækning den 14.10.2022, jf. bilag 17.

60. Henset hertil, ser vi os nødsaget til at indbringe sagen for Ankenævn for Forsikring.

Anbringender

Overordnede/generelle anbringender

61. Det gøres gældende, at Codan skal anerkende, at vandskaden på betondækket er dækningsberettiget under vores forsikringsbetingelser 'udvidet vand', jf. police vedlagt som bilag 18, idet Codan efter betingelserne dækker (min understregning):

'Skader på de forsikrede bygninger som følge af:

- udsivning fra synlige installationer, fx radiatorer, akvarier og andre beholdere, der indeholder mere end 20 liter væske
- fygesne, der trænger ind i bygningen
- nedbør, der trænger ind i bygningen
- opstigning af kloak og grundvand

Derudover dækker vi det økonomiske tab af vand, olie og gas i forbindelse med en dækket skade på rør og stikledninger.

Det er et krav for dækningen, at årsagen til vandskaden repareres/udbedres straks efter skaden. Disse udgifter betales ikke af forsikringen.

Det er således også et krav, at der ikke tidligere har været sket skade af samme årsag samme sted.'

62. Skaden på betondækket er således opstået som følge af nedbør (regnvand), der trænger ind i bygningen gennem tagpappen.

63. Se nedenfor separat om bemærkninger og dokumentation for hver af de af Codan anførte afvisningsgrunde.

Nærmere om Codans 1. afvisning af skaden (konstruktionsfejl)

64. Det gøres gældende, at der ikke er tale om en konstruktionsfejl, hvilket direkte fremgår af mail fra [ingeniør 1], bilag 7.

65. Codan synes således også at acceptere, at denne begrundelse ikke alligevel kan bruges som en gyldig grund til at afvise skaden.

66. Forholdet behandles derfor ikke yderligere.

Særligt om Codans 2. begrundelse for afvisning (kondens)

67. De to indhentede sagkyndige erklæringer, bilag 13 og 14, afviser begge kondens som mulig årsag til skaden på betondækket, og konkluderer endvidere utvetydigt, at skaden på betondækket skyldes vandindtrængen. Der henvises i det hele til de to rapporter.

68. Endvidere bemærkes:

i. Skaden på loftet (fugtpletter på loftspladerne) skaber en formodning for årsagssammenhæng

1. At der har været en vandskade og en skade på vores loft indikerer i sig selv, at vandindtrængen også er årsag til skaden på betondækket.

2. Vi mener således, at den anerkendte vandskade på loftet i sig selv skaber en formodning for årsagssammenhæng også i relation til betondækket.

ii. Forskel på betondækkets stand, jf. billeder af loft/betondækket, hvor der har været vandskade/vandindtrængen, kontra billeder af loft/betondækket, hvor der ikke har været vandindtrængen, jf. bilag 10 og 11

1. Som det ses af billederne, bilag 10 og 11, er der markant forskel på betondækkets tilstand afhængigt af, om det vedrører den del, hvor den anerkendte vandskade er sket, eller om det vedrører den del af betondækket, hvor der ikke har været vandindtrængen.

2. Som det ses af billederne, bilag 10 og 11, er den fritlagte armering/korrosion sket i den del af betondækket, hvor vandskaden er sket.

3. Billederne/loftets tilstand i de to forskellige ender taler således også for, at det er vandindtrængen, der er skyld i armeringens nedbrydning/korrosionen.

4. Billederne underbygger således igen, at det er en vandskade, der er årsag til korrosionen.

5. Det er vores påstand, at skulle kondensvirkning have været årsag til armeringskorrosionen, da ville loftet have set 'ens' ud over alt. Dette er tydeligt ikke tilfældet. Loftet/armeringen er korroderet, der hvor der er sket en vandskade.

6. Det er videre vores påstand, at den rådgivende ingeniør ikke ville have vurderet betondækket som værende med 'akut nedstyrtningsfare', hvis det havde set ud som på billedet af loftet, der ikke er vandskadet.

7. Loftets/betondækkenets tilstand de forskellige steder underbygger således igen, at det er vandindtrængen, der er årsag til korrosionen.

iii. [Ingeniør 1] har vurderet vandindtrængen som sandsynlig årsag

1. Rådgivende ingeniør [ingeniør 1] fra ... anfører vandindtrængen eller kondens som sandsynlige årsager, men anfører samtidig at det ikke er muligt at eftervise specifikt.

2. Det er derfor overraskende og utroværdigt, at det er muligt for Codan ved [taksator 2] at konkludere, at det skyldes 'kondensvirkning', når det ikke har været muligt for en rådgivende ingeniør endeligt at konkludere.

3. Det bemærkes videre, at der ikke blot er tale om én ingeniør hos ..., der har set på sagen. I bilag 5 skriver rådgivende [ingeniør 1] således, at sagen har været drøftet med 'mine kollegaer'. Underforstået må dette have været minimum to.

4. Der er således minimum tre rådgivende ingeniører, der har set på sagen hos

iv. Baseret på ingeniørens vurdering, hvor vandindtrængen beskrives som sandsynlig årsag, det tidligere beskrevne omkring loftets tilstand, hvor der er sket vandindtrængen/kontra loftets tilstand, hvor der ikke er sket vandindtrængen samt den allerede anerkendte skade på loftet, skaber således en klar formodning for årsagssammenhæng ift., at vandindtrængen også er årsag til skaden på betondækket.

v. Det bemærkes supplerende, at [ingeniør 1] er en ingeniør, som Codan/tidligere taksator selv har sat os i forbindelse med.

Nærmere om Codans 3. afvisning (aldersbetragtninger, tæring)

69. Som en sidste begrundelse for at afvise skaden på betondækket anfører Codan, at der er tale om forventelige skader på betondækket i betragtning af konstruktionens alder og at skaderne på betondækket er en følge af uundgåelig tæring, hvilket er undtaget for dækning.

70. Denne begrundelse savner i det hele mening, idet tæringen jo kun har fundet sted de steder, hvor der har været vandindtrængen.

71. Hvis Codans 3. og sidste begrundelse skulle holde, burde betondækket således have samme stand over det hele.

72. Imidlertid er betondækket alene beskadiget der, hvor der på loftspladerne kunne konstateres vandindtrængen, jf. billeder fremlagt som bilag 10 og 11.

73. Det bemærkes i den forbindelse også, at der er tale om ét stort rum, der ikke er inddelt, og der har således været samme temperatur i hele rummet. Dette taler for, at den påståede tæring skulle være den samme overalt i rummet. Der henvises endvidere til bilag 14, rapport fra [bygningsskonstruktør 2], der ligeledes anfører samme begrundelse i forhold til afvisning i relation til kondens.

74. [Bygningsskonstruktør 1], oplyser endvidere, at beton kan have en levetid på langt over 100 år, hvis konstruktionen ikke udsættes for vandpåvirkning, hvorfor [taksator 3] argument omkring alder må tilsidesættes.

75. Dette kan endvidere dokumenteres ved et simpelt opslag på internettet. Se fx [https://denstoredanske.lex.dk/beton_\(Levetid\)](https://denstoredanske.lex.dk/beton_(Levetid)) hvor følgende fremgår (min understregning):

'Beton (Levetid), Al beton nedbrydes med tiden og bliver til udgangsmaterialerne sand, sten og jord. Hastigheden af denne proces er afhængig af betonens sammensætning, den håndværksmæssige kvalitet, konstruktionens udformning samt det miljø, betonen udsættes for. Beton, der befinder sig indendørs i tørt miljø, vil have en meget lang levetid, der skal måles i tusinder af år. Beton, der udendørs er udsat for vand, frost og salte, kan nedbrydes på få år, hvis den indeholder fejl. Omvendt kan en korrekt udformet konstruktion, der er udført omhyggeligt med en god beton, opnå levetider på over 100 år under selv de barskeste naturlige miljøforhold. Kemiske angreb især fra syrer kan dog nedbryde al beton på meget kort tid.'

76. Begrundelsen for afvisning savner i det hele mening, og består i det hele af udokumenterede postulater, ligesom [taksator 3] end ikke har besigtiget betondækket.

Afsluttende bemærkninger

77. Det gøres således gældende, at vi, som forsikringstagere, har løftet bevisbyrden for, at skaden på betondækket skyldes vandindtrængen og ikke kondens, ligesom der ikke er tale om en konstruktionsfejl eller sædvanlig tæring som følge af alder, og at der derfor er tale om en dækningsberettiget skade.

78. Vi har tilbagevist hver af Codans tre forskellige begrundelser for at afvise skaden som dækningsberettiget med saglige argumenter, der er understøttet af dokumentation fra uafhængige sagkyndige.

79. Det forekommer i øvrigt utrolig utroværdigt, at Codan hele tre gange under sagens behandling skifter begrundelse for, hvorfor skaden nu skal afvises.

80. Udover ovenstående bemærkes i øvrigt, at tagpappet blev udskiftet med det samme vi konstaterede fugtindtrængning på loftspladerne, hvorfor betingelsen om, at en skade skal udbedres med det samme, endvidere er opfyldt.

81. Afslutningsvist gøres det endvidere gældende, at skaden er sket i vores ejertid.

82. Det bemærkes i den forbindelse, at den anerkendte vandskade i sig selv skaber en formodning for, at også skaden på betondækket er sket i vores ejertid.

83. Herudover har vi drøftet sagen med flere fagfolk, bl.a. murere, der har lavet andre arbejder på ejendommen, der indikerer, at skaden/armeringskorrosionen godt kan ske ved vandindtrængen på nogle år.

84. Herudover henvises til litteratur om emnet, der er fundet via en Google-søgning. Litteraturen beskriver entydigt, at korrosion kan ske hurtigt under de 'rigtige forhold'.

85. Som eksempler på litteratur, der beskriver emnet kan henvises til følgende links/artikler:
i. <https://damstahl.com/da/stainless-knowledge/hvad-er-rustfrit-stal/korrosion-af-rustfrit-stal/>

I. Af denne fremgår (fremhævet): 'Når først korrosionen er startet, kan man opleve særdeles hurtig gennemtæring, og brugen af rustfrit stål bliver derfor ofte en slags enten-eller, hvor forskellen mellem de to yderligheder kan være endog meget lille. Hvis man kan hindre korrosionen i overhovedet at starte, har man nærmest et evighedsmateriale. Hvis ikke, vil der ske alvorlig korrosion meget hurtigt, og levetiden af ens udstyr kan blive uhyggeligt kort.'

86. <https://byg-erfa.dk/armeringskorrosion-chloridholdig-beton>

87. Vejledning fra Teknologisk Institut – 'Er min altan sikker'. Heraf fremgår bl.a. 'Karbonatisering af beton er en proces, der foregår gradvist fra betonens frie overflader og indefter. Hastigheden af denne karbonatiseringsproces afhænger af flere forskellige faktorer, heriblandt betonens tæthed og den miljømæssige eksponering – om det er passivt/inden-dørs miljø eller aggressivt fx saltbelastet miljø. Karbonatiseringshastigheden af beton vil derfor være forskellig fra konstruktion til konstruktion.'

88. <https://ing.dk/artikel/konstruktionsfejl-1954-langebros-kraever-akut-renovering-232288>

89. I forbindelse med skaden på Langebro konstateredes det, jf. notatet, der kan læses her: ..., at 'Betonen er i dårlig stand og flere steder er armeringen blotlagt. Skaderne skyldes bl.a. nedsivning af vand gennem en årrække.'

90. Sammenfattende gøres det gældende, at Codan skal anerkende skaden på betondækket som dækningsberettiget og udbetale forsikringsdækning med kr. 109.116,90 i overensstemmelse med nedenstående opgørelse af kravet.

Opgørelse af krav/tab

91. Henset til skadens omfang på betondækket så vi os nødsaget til at finde en løsning på udbedring af betondækket, og vi kontaktede derfor [ingeniør 2]

92. [Ingeniør 2] har efter en besigtigelse foretaget beregninger, og fundet, at det var muligt at lave en understøttelse af det nuværende betondæk.

93. På baggrund af [ingeniør 2] beregninger, afgav ... samt en anden murer tilbud på opgaven.

94. Vi antog ... tilbud, der var det billigste. Vores krav, som Codan, bør anerkende udgør herefter:

Beskrivelse
Faktura ...

Pris i DKK inkl. moms
7.875,00

Bilagsnr.
19

Ankenævnet for Forsikring

11.

100088

Faktura ...	95.991,90	20
Faktura ...	5.250,00	21
I alt	109.116,90	

95. For god ordens skyld fremlægges det andet tilbud, som vi indhentede på baggrund af [ingeniør 2] beregninger, som bilag 22. Som det fremgår heraf, skulle ... have 157.250 kr. inkl. moms for samme arbejde som ... (det er de to første poster på tilbuddet)."

Selskabet har den 12/9 2023 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Vi anerkender modtagelsen af ankenævnsklagen i nærværende sag. Der klages over, at Codan har afvist at dække en anmeldt vandskade på et betondæk på den forsikrede ejendom.

Sagsforløb

Klagerne har tegnet bygningsforsikring med 'udvidet vand' dækning i Codan. Gældende forsikringsbetingelser er vedlagt af klagerne som bilag 18. Der er tale om en funkisvilla opført i 1936. Senere (måske for 40-50 år siden) er der oplagt tagdækning af svejset tagpap direkte ovenpå betondækket. På et tidspunkt har man opsat gipsloft under betondækket og isoleret med 50 mm isolering mellem lægterne, som er skruet direkte op i betondækket. Der er ikke udført dampspærre på underside af isoleringen.

Klagerne anmeldte den 5. maj 2022 telefonisk, at der var trængt vand ind i bygningen.

Klagerne oplyste, at de i februar 2020 havde konstateret, at der var opstået fugtskjolder på deres loftsplader i stuen. Klagerne oplyste, at fugtskjolderne var opstået efter vandindtrængning gennem taget, og de havde derfor med det samme udskiftet tagpappen. Ifølge klagerne havde tagpappen været tæt siden, da skjolderne på loftspladerne hverken udviklede sig eller der kom nye til.

I april 2022 besluttede klageren pga. skjolderne at udskifte gipspladerne i loftet. Da tømreren tog gipspladerne ned, kunne det imidlertid konstateres at isoleringen var fugtig. Derudover var betonen helt porøs og faldt ned, hvis man rørte ved den. Det kunne også konstateres, at armeringen/jerndragerne, der lå i betonen, var helt rusten og at man kunne brække stykker af det.

Ifølge klagerens tømrer skyldtes skaderne vandindtrængningen pga. det tidligere utætte tagpap, og tømreren var usikker på om betondækket kunne holde. Codan modtog i forbindelse med anmeldelsen en række fotos.

En del af de fremsendte fotos er vedlagt af klagerne som bilag 2, 3, 4, 10, 11 og 12.

Samme dag rekvirerede Codan en taksator fra ..., som besigtigede forholdene den 10. maj 2022. Da taksator var usikker på, om betondækket kunne holde til at reparere loftet, henviste han til en ekstern ingeniør med henblik på en beregning af betondækkets bæreevne. Ved besigtigelsen konstaterede ingeniøren, *'armeringen er blotlagt og placeret i underside af dæk, dvs. der er ingen dæklag. Dette medfører, at der ikke kan overføres kræfter mellem beton og armering. Det kan i værste tilfælde betyde, at dækket risikerer et kollaps uden varsel'*.

Ingeniøren vurderede, at korrosionen/tæringen af armeringsjernet enten kunne skyldes gennemtrængning af vand fra oversiden eller kondensering af den varme luft mod overfladen.

Mail fra ingeniøren er vedlagt af klagerne som bilag 5.

Den 28. juni 2022 meddelte Codan klagerne, at vi på baggrund af udtalelsen vurderede, at der var tale om en konstruktionsfejl, og at skaden på betondækket derfor ikke var dækket. Hertil oplyste klagerne samme dag, at de havde talt med den eksterne ingeniør, som vurderede, at skaden på betondækket skyldtes gennemtrængning af vand fra oversiden eller kondensering, og at Codan derfor var forpligtet til at dække skaden.

Sagen overgik herefter til en ny ekstern bygningstaksator, som besigtigede forholdet den 1. juli 2022.

På baggrund af besigtigelsen, fastholdt Codan sin afvisning på dækning i sagen, da årsagen til nedbrydningen af betondækket ifølge bygningstaksator skyldtes mange års kondenspåvirkning, hvilket understøttedes af graden af nedbrydning af betonen og armeringsjernet.

Kopi af bygningstaksators svar af 5. juli 2022 vedlægges som **bilag A**.

Klagerne var fortsat ikke enige i Codans vurdering, og henviste blandt andet til, at vandskaden på loftet i sig selv skabte en formodning for årsagssammenhæng samt at fotos af loftet viste, at der var tydelig sammenhæng mellem området fugtskjolderne på loftet og tæringen af jernet. Vedhæftet mailen var en række fotos af loftet/betondækket samt en række artikler om tæring af jern. Codan modtog i samme forbindelse kopi af tilstandsrapporten. Klagernes mail af 7. juli 2022 er vedlagt af klagerne.

Kopi af tilstandsrapport af 3. juni 2015 vedlægges til orientering som **bilag B**.

Ved telefonisk samtale med klagerne den 22. august 2023 oplyste Codan, at afvisning på dækning blev fastholdt. Den 6. september 2022 henvendte klagerne sig på ny, idet de oplyste at have indhentet to sagkyndige erklæringer vedrørende betondækket, som begge konkluderede at vandskaden på betondækket skyldtes vandindtrængning ovenfra og ikke kondens, og bad derfor Codan om at revurdere sagen. De havde desuden fået en ingeniør til at lave beregninger på loftets bæreevne og hans vurdering var at det var muligt at lave en understøttelse af det nuværende betondæk.

Kopi af de sagkyndige erklæringer er vedlagt af klagerne som bilag 13 og 14.

Den 8. september 2022 drøftede vores taksator sagen telefonisk med klagerne, som mente at de med de nye indsendte oplysninger havde sandsynliggjort, at skaden på betondækket var forårsaget af vandindtrængning gennem tagpaptaget. Vores taksator meddelte, at Codans afvisning blev fastholdt, men at man ville gennemgå oplysningerne og vende tilbage.

Sagen overgik herefter til en ny bygningskonsulent, og efter en fornyet gennemgang af sagens oplysninger meddelte han den 14. september 2022, at Codans afslag på forsikringsdækning for skader på betondækket blev fastholdt, idet der efter Codans opfattelse var tale om en forventelig skade taget konstruktionens alder i betragtning, og at skaden på betondækket var en følge af uundgåelig tæring igennem 86 år.

Kopi af bygningskonsulentens svar er vedlagt af klagerne som bilag 15.

Afvisningen blev efterfølgende fastholdt af Codans klageansvarlige den 14. oktober 2022. I brevet gjorde vi samtidig klagerne opmærksomme på, at forholdet kunne være dækket af deres ejerskifteforsikring.

Kopi af den klageansvarliges svar er vedlagt af klagerne som bilag 17. Sagen er herefter indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Forsikringsbetingelser

Fællesbestemmelser

...

4. Vi dækker ikke

4.1. Generelle undtagelser

Vi dækker ikke følgende skader og forhold:

- Skader, som direkte eller indirekte er en følge af fejlkonstruktion eller anden fejl ved reparation, fremstilling eller udførelsen, som du har eller burde have haft kendskab til

...

- Skader, som direkte eller indirekte er en følge af slid, tæring og mangelfuld vedligeholdelse, eller hvis du ikke har opfyldt bygningslovgivningen eller andre vejledninger

..

Udvidet vand

1. Vi dækker

Skader på de forsikrede bygninger som følge af:

...

- Nedbør, der trænger gennem bygningen

...

Det er et krav for dækningen, at årsagen til vandskaden repareres/udbedres straks efter skaden. Disse udgifter betales ikke af forsikringen.

Det er således også et krav, at der ikke tidligere har været sket skade af samme årsag samme sted.

2. Vi dækker ikke

- Skader, som skyldes kondens eller grundfugt'.

Tilstandsrapport

Bygn.:	Karakter:	Registrering og note:
A	Beboelse - tilbygning	
A.	Primære bygningsdele	
1.	Tagkonstruktion/-belægning/skorsten	
1.1	Tagbelægning/rygning	K2
		Betonplade over indgangsdør mod nord og vinduesparti mod syd har fritlagte armeringsjern og afskalninger. Note: Det anbefales at reparere betonen, så nedbrydning af armeringsjern undgås af hensyn til bæreevnen.

Vores vurdering

Efter modtagelsen af ankenævnsklagen har Codan gennemgået sagen på ny.

Klagerne gør i klagen til Ankenævnet gældende, at den anerkendte vandskade i sig selv skaber en formodning for, at også skaden på betondækket er sket i deres ejertid og dermed også dækket af bygningsforsikringen.

Til understøttelse af at det er vandskaden og ikke konstruktionens alder, der er årsagen til tæringen, henviser klagerne blandt andet til, at tæringen kun har fundet sted de steder, hvor der har været vandindtrængen. Vores bygningskonsulent er ikke enig heri.

Vi har i den forbindelse bedt Teknologisk Institut om at udtale sig om, hvorvidt den erstattede vandskade pga. det utætte tagpap i 2020 kan have været årsagen til tæringen i armeringsjernet i betondækket samt give en mere generel udtalelse om, hvad nedbrydningstiden for armeringsjern er.

Derudover har vi bedt Teknologisk Institut udtale sig om, hvorvidt der på baggrund af de fremlagte fotos i sagen samt tilstandsrapporten er tale om en lokal tæring af jernet eller tæringen er af mere generel karakter, idet der ikke ses nedbrydning af trælægterne, der er skruet direkte under betondækket.

Som det fremgår af udtalelsen, vurderes den anmeldte vandskade ikke at have været årsagen til tæringen i armeringsjernet. Derimod vurderes det, at tæringen er sket over mange år.

Det vurderes, at betonen er karboniseret med årene, hvorved den har mistet sin rustbeskyttende virkning overfor armeringen.

Teknologisk Institut udtaler videre:

'Der er ikke oplysninger omkring isolering af oversiden af betondækket (under tagpappen), men hvis der ikke er isolering på oversiden af betondækket og der samtidig ikke er opsat en effektiv dampspærre på undersiden af den indvendige loftisolering, vil der i perioder kunne opstå kondens eller en relativ høj fugtighed i betonen. Den varme luft fra beboelsen vil blive afkølet, når den rammer den kolde beton. Betonen vil i en periode kunne opsuge den fugt der opstår i forbindelse med kondenseringen, hvorfor loftbeklædningen og lægter ikke nødvendigvis opfugtes i samme grad som armeringen. Kondenseringen har antageligt stået på i mange år. Det er et spørgsmål om det er kondens eller utætheder i tagpap og beton der har ført til vandskaden på loftpladerne. På udleverede fotos ses det primært at være den nederste armering i nettet der skyder betonen af. Det er også den der har lettest ved at skyde betonen af, når rusten udvider sig på armeringen. Når først armeringen er blevet frilagt vil tæringen gå langsommere.'

Efter vores vurdering er det en udbredt tæring der foregår på armeringen'.

Kopi af udtalelsen vedlægges som **bilag C**.

På baggrund af udtalelsen fra Teknologisk Institut fastholder Codan således sin stillingtagen i sagen.

Vi skal afslutningsvist bemærke, at klageren ikke har oplyst, om forholdet er blevet anmeldt på deres ejerskifteforsikring og i bekræftende fald, om forholdet er blevet dækket.

Codan har ikke yderligere bemærkninger til sagen."

Klageren har i brev af 29/9 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Supplerende bemærkninger

Overordnede bemærkninger

1. Codans svar i sagen af 12.09.2023 giver ikke Klagerne anledning til at ændre påstand om, at skaden på betondækket er en dækningsberettiget skade, og at Codan derfor må dække udgifterne til udbedring af skaden på betondækket.

2. Codans svar giver dog anledning til at komme med en række supplerende bemærkninger.

3. Indledningsvist bemærkes, at Codan med henvisning til anmærkning i tilstandsrapporten, bilag B, fejlagtigt antager, at der tidligere har været en skade det samme sted, hvorfor der af denne årsag ej heller kan ske dækning.

4. Det forhold, der er beskrevet i tilstandsrapporten, bilag B, og som der er henvist til i Codans svar på s. 3, vedrører ikke betondækket over stuen/spisestuen, men – som det også fremgår af beskrivelsen i tilstandsrapporten, bilag B – et betonudhæng over vores hoveddør og et vinduesparti. Det vil sige et helt andet sted i huset og uden relevans for den anmeldte skade.

5. Der er således ikke sket en skade med samme årsag det samme sted tidligere, hvorfor Codan ikke kan afvise at dække skaden med henvisning hertil.

6. Ovenstående viser og bestyrker igen Klagerne i, at Codan ikke har sat sig ordentligt ind i sagen, og blot igen finder en ny begrundelse, der kan medføre afvisning af skaden som dækningsberettiget. At henvise til en gammel tilstandsrapport og et punkt i denne, der slet ikke er relevant for sagen og skaden forekommer således i det hele useriøst.

7. Denne afvisningsgrund (som i øvrigt ikke før har været fremført af Codan) er således i tråd med vores oplevelse af, at der blot 'opfindes' en ny grund for afvisning af skaden, når den tidligere begrundelse tilbagevises. Det bemærkes således, at skaden har været afvist ved Codan af tre forskellige taksatorer, der er fremkommet med tre forskellige begrundelser for, hvorfor skaden skal afvises. Alle disse grunde er i øvrigt tilbagevist. Nu kommer så en fjerde begrundelse for afvisning, som ligeledes ikke er korrekt.

Rapport fra Teknologisk Institut

8. Codan har nu – dvs. næsten 1,5 år efter skadens anmeldelse den 5. maj 2022 – indhentet en rapport fra Teknologisk Institut.

9. Dette viser efter Klagernes opfattelse igen den useriøse tilgang som Codan har haft til sagen med skiftende taksatorer og skiftende begrundelser for, hvorfor skaden nu skulle afvises som dækningsberettiget.

10. Sagen tages således først alvorligt efter at vi har indbragt sagen for Ankenævnet for Forsikring, og på et tidspunkt, hvor de fleste klagere formentlig har givet op.

11. Det at Codan vælger at indhente en rapport fra Teknologisk Institut synes for os endvidere at indikere, at Codan først nu forsøger at indhente dokumentation for, at de rettelig kan afvise skaden som dækningsberettiget.

12. Dette synes dog ikke med det fra rapporten citerede at kunne dokumenteres, jf. nedenfor.

13. Vi bemærker derudover endvidere, at Codan ikke har fremlagt rapporten fra Teknologisk Institut i sagen, men alene henviser til, hvad der angiveligt skulle fremgå af rapporten.

14. Henset hertil kan det, som Codan i sit svar af 12.09.2023 konkluderer på baggrund af rapporten, følgelig ikke tillægges nogen bevismæssig vægt.

15. Derudover er det vores opfattelse, at Codans fortolkning af det citat, der findes i Codans svar af 12.09.2023, fra rapporten fra Teknologisk Institut i øvrigt er fejlagtig. Det citerede støtter således ikke Codans påstande – tværtimod.

16. Codan fastholder deres afvisning af klagen og henviser til rapportens konklusion, hvoraf det fremgår:

'Efter vores vurdering er det en udbredt tæring der foregår på armeringen'.

17. Heri kan dog ikke indlægges en konklusion om, at det er kondens og ikke vandindtrængen, der er årsag til skaden, jf. følgende der også fremgår af citatet, Codans svar s. 4:

'Det er et spørgsmål om det er kondens eller utætheder i tagpap og beton der har ført til vand-skaden på loftpladerne.'

18. Man kan således ikke – som Codan – slutte den konklusion, at det ikke er vandindtrængen, der er årsag til skaden på betondækket. Det er jo netop det, der er spørgsmålet, jf. ordlyden af citatet. Teknologisk Institut synes qua citatet ikke at kunne komme med et svar på dette.

19. Det skal i denne forbindelse igen fremhæves, at korrosionen er sket i den del af betondækket, hvor vandskaden er sket. Den fritlagte armering ses netop, hvor vandet trak igennem. Det er derfor åbenlyst, at korrosionen er sket, hvor vandskaden har været. Der henvises til det fremlagte billedmateriale, nærmere bilag 10, 11 og 12 og de fremlagte rapporter fra henholdsvis ..., bilag 13, og [arkitektfirma], bilag 14, der konkluderer, at skaden er sket som følge af vandintrængen.

20. Opsummerende er det således vores opfattelse, at rapporten fra Teknologisk Institut følgelig ikke kan tillægges nogen værdi, da den ikke er fremlagt, samt at der kan stilles spørgsmålstegn til Codans fortolkning af det påståede indhold af rapporten. Det citerede citat fra rapporten synes således ikke at støtte Codans sag.

21. Endvidere er det vores opfattelse, at rapporten, hvis Codan måtte fremlægge den, i øvrigt ikke kan tillægges bevismæssig værdi, idet der er tale om en ensidigt indhentet erklæring, der er indhentet efter at sagen er anlagt ved Ankenævnet for Forsikring.

22. For det første ved vi ikke, hvilke spørgsmål Codan har stillet til Teknologisk Institut og om disse er objektive eller fremfører et subjektivt perspektiv.

23. Derudover har vi ikke haft mulighed for at stille modspørgsmål.

24. Endvidere ved vi ikke, hvad der er fremlagt af materiale for Teknologisk Institut, herunder om man loyalt har fremlagt alt materiale i sagen, herunder alt billedmateriale, de sagkyndige erklæringer indhentet af os og vores bemærkninger til sagen i øvrigt.

25. Slutteligt mener vi ikke, at det kan være rigtigt, at en rapport indhentet af et forsikringsselskab efter anlæggelse af sag ved Ankenævnet for Forsikring kan tillægges bevismæssig værdi, når forsikringsselskabet forud for sagens anlæg har afvist at dække en skade med 3 forskellige begrundelser, og hvor forsikringstager i øvrigt har opfyldt sin bevisbyrde ved under sagens behandling ved forsikringsselskabet at indhente flere sagkyndige rapporter, der netop konkluderer, at skaden skyldes vandindtrængen.

26. Det vil reelt betyde, at forsikringsselskaber blot kan finde på forskellige afvisninger, hvilket med stor risiko bevirker, at nogle forsikringstagere vil give op, og så først tage en sag seriøst, når der bliver klaget til Ankenævn for Forsikring.

27. Dette forekommer ikke som en rimelig retsstilling ved behandling af forsikringsager.

Anbringender

Overordnede/generelle anbringender

28. Det henvises til anbringender i klagen af 06.07.2023, der fastholdes i sin helhed, og hvortil der henvises.

29. Endvidere gøres det gældende, at rapporten fra Teknologisk Institut ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi. Der henvises til vores bemærkninger i punkt 13 til punkt 27, ligesom rapporten ikke synes at gavne Codans sag – tværtimod.

Afsluttende bemærkninger

30. Som svar på Codans spørgsmål, kan det oplyses, at vores ejerskifteforsikringsselskab, [andet selskab], er gået konkurs, ligesom vi kan oplyse, at vi ikke har fået forsikringsdækning for skaden på betondækket gennem ejerskifteforsikringen."

Selskabet har i brev af 3/11 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Vi har modtaget klagerens supplerende bemærkninger til vores indlæg af 12. september 2023. Vi har følgende bemærkninger hertil:

Ad 3 og 4) Anmærkningen i tilstandsrapporten omkring tæring af armeringsjern over indgangsdøren mod nord og vinduespartiet mod syd viser, at der er konstateret skader af samme type, som den anmeldte, et andet sted i huset som er af samme konstruktion, og viser således blot at skaden har været til stede ved klagerens overtagelse af ejendommen, hvilket er årsagen til vores henvisning hertil.

Ad 6 og 7) Vores taksatorer har alle beskrevet samme skadesårsag dog med lidt forskellige ord, og årsagen er bekræftet af rapporten fra Teknologisk Institut. Således henviser vi til, at vores bygningskonsulent i sin rapport af 14. september 2022 blandt andet skriver 'En tæring af armeringsjern på op til 80 % af armeringens tværsnitsareal sker over en lang årrække og ikke en kortvarig opfugtning på grund af utæt tagbelægning. Vi taler således om en opfugtning der tidsmæssigt er så begrænset, at den ikke forårsager nedbrydning i forskallingen'.

Ad 13) Det er selvfølgelig en fejl, at rapporten fra Teknologisk Institut ikke blev fremlagt i forbindelse med vores sidste indlæg til nævnet. Rapporten vedlægges som tidligere oplyst som bilag C.

Vi vedlægger endvidere kopi af mail af 4. august 2023 fra vores bygningskonsulent til Teknologisk Institut som bilag D.

Ad 18 og 19) Det fremgår direkte af rapporten fra Teknologisk Institut at 'den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) vurderes ikke at have været årsag til tæringen på armeringsjernene. Tæringen af jern er foregået over lang tid - mange år'.

Det er således ganske klart, at årsagen til tæringen ikke skyldes vandindtrængen. Derimod vurderes det, at der er tale om en tæring som er sket over mange år.

Afskalninger på grund af korrosion på armeringsjernet er, jf. billedmaterialet netop udbredt over store dele af betondækket, og altså ikke kun – som anført af klagerne – sket på den del af betondækket, hvor vandskaden er sket.

Ad 21-25) Klagerne gør gældende, at der er tale om en ensidigt indhentet rapport, som dermed ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi i sagen. Vi er ikke enige heri. To taksatorer og vores bygningskonsulent har uafhængigt af hinanden vurderet, at skaden ikke skyldes vandindtrængen men derimod en nedbrydning af betonen og armeringsjernet som er sket over mange år og med baggrund heri afvist skaden som dækningsberettiget. Foranlediget af ankenævnsklagen samt de to erklæringer som klagerne selv har indhentet, traf vi beslutning om at bede Teknologisk Institut om en uvildig vurdering af skadesårsagen. Som tidligere oplyst, støtter rapporten fra Teknologisk Institut Codans vurdering af, at der er tale om en tæring som er sket over mange år.

Vi ser intet galt i, at vi har indhentet en sådan rapport. En sådan fremgangsmåde adskiller sig endvidere ikke fra andre forsikringstyper. Var der for eksempel tale om en ulykke, hvor der var uenighed om skadesårsag og årsagssammenhæng, ville man typisk indhente en uvildig vejledende udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Ad 30) At klagerens ejerskifteforsikringsselskab er gået konkurs, gør ikke at husforsikringen skal dække for et forhold, som kunne have været dækket på ejerskifteforsikringen.

Vi har ikke yderligere bemærkninger til sagen, som kan således forelægges Nævnet på det foreliggende grundlag."

Klageren har i brev af 21/11 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Generelle supplerende bemærkninger

1. Codans svar af 03.11.2023 giver ikke Klagerne anledning til at ændre påstand om, at skaden på betondækket er en dækningsberettiget skade, og at Codan derfor må dække udgifterne til udbedring af skaden på betondækket, som opgjort og dokumenter af Klager.

2. Codans svar giver dog anledning til at komme med en række supplerende bemærkninger.

Rapport fra Teknologisk Institut, bilag C

Bevismæssig værdi

3. Codan har nu valgt at fremlægge rapporten fra Teknologisk Institut ('TI').
4. Det er Klagers opfattelse, at Ankenævnet skal se bort fra rapporten fra TI, jf. tidligere fremførte anbringender om, at rapporten er ensidig indhentet og tidspunktet for indhentelse.
5. I tillæg hertil gøres det subsidært gældende, at rapporten ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi, jf. lige nedenfor.
6. Baggrunden herfor er, at Codan i henvendelsen til TI, jf. bilag D, skriver (min understregning): 'Kunden er henvist til en evt. ejerskifteforsikring da årsagen til tæring af armeringsjern, er fra før kunden har overtaget huset og inden forsikringen er tegnet i Codan.'
7. Codan anfører og forudsætter således allerede ved henvendelsen til TI, at skaden er sket inden Klagers overtagelse af ejendommen og anfører en konklusion for rapporten.
8. Dvs. at Codan 'lægger ord i munden' på TI eller nærmere indlægger en forudsætning for TI's besvarelse, som har afgørende betydning for TI's besvarelse og for, hvorvidt skaden er dækningsberettiget eller ej, og hvad der er årsag til skaden.
9. TI (og ikke Codan) burde jo netop vurdere, om skaden er sket i vores ejertid.
10. Codan kunne have valgt at stille en række åbne spørgsmål til TI, men dette er ikke tilfældet. I stedet præsenteres TI for en forudsætning, der dermed lægges til grund i TI's vurdering.
11. Af denne grund kan rapporten, jf. bilag C, ikke tillægges nogen bevismæssig værdi, da den bygger på en urigtig forudsætning.
12. Det i rapporten fra TI anførte om, at tæringen er sket 'over lang tid - mange år' kan derudover derfor heller ikke tages til indtægt for en konklusion om, at den påståede tæring er sket før Klagers overtagelse af ejendommen, idet dette bygger på henvendelsen fra Codan, jf. bilag D.
13. Derudover fremgår det i øvrigt ikke, hvad det nærmere forstås ved 'over lang tid – mange år', hvorfor dette kan være fx 4 år.

Rapporten er teoretisk

14. Derudover bemærkes i relation til rapporten, bilag C, at denne er teoretisk, da medarbejderen ved TI ikke fysisk har besigtiget betondækket.
15. Det har imidlertid de to bygningskonstruktører, der har udarbejdet de to rapporter, jf. bilag 13 og 14, som Klager har fremlagt, og som netop modsiger rapporten fra TI.
16. Den bevismæssige værdi af rapporterne, bilag 13 og 14, bør derfor have større bevismæssig værdi, da disse rapporter er udarbejdet af fagpersoner, der fysisk har besigtiget betondækket.

Manglende forklaring på, hvorfor den påståede tæring ikke er sket på hele betondækket

17. Rapporten, bilag C, indeholder ingen forklaring på, hvorfor skaden på betondækket alene er sket, hvor vandet trak igennem og dannede fugtplamager på gipsloftet, og ikke generelt på hele betondækket.

18. Hvis skaden skyldes tæring, som anført af Codan, burde skaden på betondækket være ens på hele betondækket, hvilket ikke er tilfældet.

19. Det bemærkes i den forbindelse, at rummet under betondækket ikke har været opdelt, hvorfor den påståede tæring burde ske overalt på betondækket, og ikke kun der, hvor vandskaden opstod. Der henvises til bilag 11 og 12, som er billeder af henholdsvis den vandskadede og ikke-vandskadede del af betondækket.

Rapporten, bilag C, er ikke entydig

20. Det er Klagers opfattelse, at rapporten fra TI ikke er entydig. Der henvises til Klagers indlæg af 29.09.2023, punkt 17 ff.

21. At rapporten fra TI, bilag C, ikke er entydig, må komme Codan til skade.

Betydning af vandskadens udvikling

22. Klager gør endvidere gældende, at den omstændighed, at vandskaden, der opstod som følge af det utætte tagpap, ikke er sket 'over nat', men har udviklet sig over en periode op til 2020, hvor vandet trængte igennem gipsloftet, bevirker, at skaden på betondækket og således nedbrydningen af jernet kan ske inden for en kortere årrække.

23. Der henvises til konklusionerne i rapporterne, der er fremlagt som bilag 13 og 14, og endvidere Klagers bemærkninger i Klagens punkt 57 ff. omkring betons levetid.

Øvrige bemærkninger

24. Codan anfører i sit indlæg af 03.11.2023, at Codan i de 3 afvisninger af klagen har angivet samme skadesårsag, men 'dog med lidt forskellige ord.' Dette bestrides, og savner i det hele mening.

25. Indledningsvist blev skaden afvist, da der var tale om en konstruktionsfejl, dernæst var begrundelse kondens, hvorefter begrundelsen blev, at der var tale om forventelige skader på betondækket grundet alder.

26. At Codans påstand er forkert, fremgår entydigt af klagesagens dokumenter. Der henvises til bilag 6 (Codans 1. afvisning), bilag 8 (Codans 2. afvisning) og bilag 15 (Codans 3. afvisning).

27. Codan anfører endvidere i sit indlæg af 03.11.2023, at det forhold, at der er en anmærkning i tilstandsrapporten omkring en lignende skade et andet sted i huset (på en betonplade over hoveddøren) skulle vise, at skaden på betondækket også var tilstede ved Klagers overtagelse af ejendommen.

28. Dette bestrides, og det gøres i tillæg hertil gældende, dels at skaden på betonpladen over indgangsdøren faktisk skaber en formodning for, at skaden på betondækket ikke var opstået ved Klagers overtagelse af ejendommen og dels at tæring ikke er årsag til skaden, men at skaden på betondækket er begrundet i vandskaden (dvs. den utætte tagpap).

29. Således ses her et billede af den i tilstandsrapporten beskrevne skade på betondækket over hoveddøren, der er yderst begrænset (se nederst i venstre side af billedet en mørk lille plet):

...

30. Det fritlagte jern måler et par centimeter.

31. Til sammenligning ses her et billedet af betondækket i stuen i den vandskadede del (endvidere fremlagt som bilag 10):

...

32. Ved at sammenholde de to billeder kan det – ifølge Klager – slås fast:

- At skaden på betonpladen over indgangsdøren er næsten ikke-eksisterende,

- At der derfor ikke kan drages en konklusion om, at skaden på betondækket i stuen fandtes på overtagelsesdagen

- At billederne dokumenter, at skaden på betondækket i stuen skyldes vandskaden (den utætte tagpap) og ikke tæring, da der således også burde være sket yderligere tæring af jernet ved indgangsdøren, hvilket ikke er sket

33. Opsummerende fastholder Klager således sin påstand om, at skaden på betondækket skal dækkes af Codan."

Selskabet har i mail af 6/12 2023 til nævnet bl.a. anført:

'Vi har noteret os klagerens supplerende bemærkninger af 2. november 2023. Bemærkningerne giver ikke anledning til at ændre vores vurdering af sagen. Bemærkningerne giver dog anledning til en række supplerende kommentarer.

Det bestrides, at den indhentede udtalelse fra Teknologisk Institut (TI) ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi i Ankenævns sagen.

Det bestrides ligeledes, at vi i vores henvendelse til TI har forsøgt at 'lede' deres svar i en bestemt retning.

Som det fremgår af både vores bygningskonsulents mail samt af udtalelsen fra TI, har vi bedt dem om at svare på, hvorvidt vandskaden, der opstod pga. det utætte tagpap, kan have været årsagen til skaden (tæringen i armeringsjernet).

Konklusionen fra TI er meget klar:

'Den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) vurderes ikke at have været årsag til tæringen på armeringsjernene. Tæringen af jern er foregået over lang tid – mange år'.

Konklusionen fra TI er således, at vandskaden ikke er årsag til tæringen i armeringsjernet, samt at denne tæring er foregået over mange år og ikke over en kortere årrække på eksempelvis 4 år.

Det bestrides således ligeledes, at konklusionen i udtalelsen fra TI er tvetydig. Codan fastholder herefter sin stillingtagen i sagen og henviser f.s.v.a. de øvrige punkter til tidligere indlæg i sagen.'

Ankenævnet for Forsikring

22.

100088

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Nævnet har blandt andet modtaget fotografier. Ud-
drag af bilagene gengives nedenfor. Af mail af 21/6 2022 fra [ingeniør 1] til klageren fremgår
bl.a.:

"Jeg har drøftet forholdene på dækket med mine kollegaer.

Vi er enige om at det ikke muligt at eftervise nogen bæreevne som følge af den korrosion der har
været af armeringen.

Armeringen er blotlagt og placeret i underside af dæk, dvs. der er ingen dæklag. Dette medfører
at der ikke kan overføres kræfter mellem beton og armering.

Det kan i værste tilfælde betyde at dækket kan risikere et kollaps uden varsel.

Vi mener ikke det er forsvarligt at færdes under eller på dækket.

Vores anbefaling er at dækket understøttes hurtigst muligt indtil i kan få reetableret et nyt dæk.
Se foto af blotlagt armering, der blot viser en lille del af dækkets underside."

Af mail af 28/6 2022 fra [ingeniør 1] til klageren fremgår bl.a.:

"Som vi talte om i telefonen tidligere i dag, ser jeg to muligheder der kan ha forårsaget korrosion
af armeringen ved normal brug, i undersiden af dækket.

Der kan være tale om gennemtrængning af vand fra oversiden.

Men der kan også være tale om kondensering af den varme luft mod overfladen som har forårsaget
korrosionen.

Det er desværre ikke muligt for mig at eftervise hvad der specifikt har forårsaget korrosionen."

Af rapport af 23/8 2022 fra [bygningskonstruktør 1] indhentet af klageren fremgår bl.a.:

Formål:

Denne rapport har til formål, at vurderer de af forsikringen fremsatte konklusioner vedr. skadet
betondæk.

Forudsætninger:

Nedenstående er indledningsvis noteret som forudsætninger.

(Anført af forsikring)

*Huset er opført i 1936 (oplysninger jf. OIS.dk) og huset er opført med etageadskillelser opført som,
insitu støbt betondæk.*

*Ligeledes er taget/loftet i spisestuen opført som støbt beton med ilagt armeringsjern. Alle kon-
struktioner anses for at stamme fra 1936.*

Punkt 1.

Der er af forsikringen fremsat nedenstående konklusion:

Armeringsjern i ovennævnte konstruktion ligger ikke som foreskrevet, lagt ind i betonlag, men ligger helt i bunden af betonpladen.

Undersøgelse:

Det antages at betondækket er tilbage fra husets opførelse i år 1936. På daværende tidspunkt var der ikke som i dag, et omfangsrigt teknisk fælleseje, i form af standardiserede vejledninger, og tekniske forskrifter. Der var det mere ingeniørens beregninger og arkitektens vejledninger der lå til grund for arbejdets udførelse.

En del huse i perioden er også opført efter princippet for "bedre byggeskik", som er tegninger for en slags standardhuse der er udarbejdet af staten, for at opnå en bedre kvalitet i byggeprojekter.

Ved en gennemgang af tegninger i byggesagsarkivet for ejendommen, er der ikke fundet hverken tegninger eller beregninger der angiver hvad dæklaget på armeringsjernet skal være.

Hvis sagen vurderes efter nutidigt teknisk fælleseje, vil nedenstående være gældende.

Iht. DS 411, Norm for betonkonstruktioner, vil et betondæk som det aktuelle, som i udgangspunktet er placeret i et tørt miljø, skulle placeres i "passiv miljøklasse".

Ved passiv miljøklasse er kravet til dæklag på armering minimum 10 mm + et evt. tolerancetillæg.

Det blottede armering i den aktuelle konstruktion, er hovedsageligt placeret mere end de minimum 10 mm der er angivet. Enkelte steder er afstanden mindre, men der syntes ikke at være forskel for på det angrebne armering, dette uanset om tolerancekravet er overholdt eller ej.

Mht. til placering af armering, er det nederste armeringslag korrekt placeret i den nederste 1/3 del af betonen.

Konklusionen om, at armeringen er forkert placeret og at dæklaget ikke er tilstrækkeligt, er altså ikke understøttet af teknisk fælleseje.

Punkt 2.

Der er af forsikringen fremsat nedenstående konklusion:

Ved besigtigelse bliver der foretaget fugtmåling af betonloftet, og her kan konstateres et fugt niveau på mellem 80-85 gann

Betonloftet som ikke kan have fået påvirkning af vand oven fra, siden 3 måned 2020, hvor taget er blevet udbedret med nyt tagpap, og har stået åbent, nu i ca. 2,5 mdr. ville være op tørret langt mere, såfremt der ikke siden har været ny op fugtning ovenfra.

Konklusionen herpå er at den nedbrydningsgrad som loftet ses med, skyldes mange års kondensvirkning, som følge af manglende, isolering, dampspærre og konstruktionens manglende evne til løbende at optørre da isolering har ligget helt op mod betonlaget.

Undersøgelse:

Det er anført at der er foretaget en fugtmåling, men ikke hvilken type fugtmåling, hvor eller hvordan den er foretaget. Den kan derfor alene bruges som indikator, men ikke bruges til egentlige konklusioner.

Fugtmåling bør udføres som anført i Byg-Erfa blad (99)21 06 16 Fugtmåling i beton og murværk. Iht. SBI 224, Tabel 9, er det angivet at den kritiske grænse for fugt. Og her er det for betonkonstruktioner angivet en grænse på maks. 90 RF. For at undgå skimmelvækst på overfladen.

Det er anført at tagpap er udskiftet i 3 mdr. 2020, grundet konstateret utæthed, hvor der var synlige skjolder på gipslofter. Det er ikke angivet om der ved udskiftning af tagbelægningen er mål fugtindhold i hverken betondæk, eller underliggende loftskonstruktion. Forsikringen konkluderer, at betondækket fra tagudskiftningen i 3 mdr. 2020, og frem til nu 8 mdr. 2022, (ca. 853 døgn) er fuldt udtørret, og at skaden med korrosion af armeringsjerns alene skyldes kondens.

Udtørring af beton er en meget langsommelig proces, og tager ofte flere år. Beton er et hygroskopisk materiale, og udtørring foregår ved, at betonen forsøger at komme i fugtlige vægt med de omkringliggende omgivelser. Altså, at betonen afgiver fugt til de omkringliggende materialer eller luft.

I den aktuelle konstruktion, har betonen kun mulighed for at komme af med fugten, på undersiden.

På oversiden er der påsvejet en tæt ny tagpap, hvor fugten ikke kan trænge igennem. Dette betyder i praksis, at udtørringen bliver yderligere forsinket.

Ved beregning i Byg-Erfa's beregningsprogram for vejledende udtørring af konstruktioner, fås der et resultat på 1076 døgn. Dette endda ved en meget optimistisk fastsættelse af det indvendige fugtniveau, hvor det underliggende loft først er fjernet ca. 2 år efter skaden på taget er udbedret. Beregning er vedlagt som bilag.

Hvis man se på betondækkets nuværende fugtindhold, og sammenholder antal faktiske udtørringsdøgn, med det nødvendige antal udtørringsdøgn, syntes der at være en fin sammenhæng mellem årsag og stadie i udtørringsprocessen. Dette med et udgangspunkt i, at betondækket har været vandmættet.

Forsikringens argument om, at korrosionen af armeringen skyldes kondens, er ikke beskrevet i nuværende teknisk fælleseje. I Byg-Erfa blad (23) 17 06 01 Skimmelvækst – på kolde loftplader under ældre tagterrasser, behandler området, og her er lokaliseret problemer som skimmelvækst, forårsaget primært af kuldebroer, men der er altså ikke lokaliseret korroderet armering alene grundet kondens på overfladen. I erfaringsbladet, er problemer med kondens lokaliseret primært ved ydervægge, hvilket er modsigende i forhold til den aktuelle sag, hvor problemet syntes primært at være midt på betondæk.

Vurdering af årsag til skade:

Med udgangspunkt i historik for sagen og teknisk fælleseje, vurderes det at skaden primært skyldes det utætte tag i år 2020. Med blik på lignende skader angivet i teknisk fælleseje, er der ikke nogen argumenter for, at overfladekondens, kan medføre en så kraftig interstitiel kondensering, som medfører at armeringsjern korrodere.

Afgrænsning:

Denne rapport indeholder ikke en nærmere undersøgelse af, om konstruktionens bæreevne er intakt, eller tilstrækkelig. Der bør derfor iværksættes en yderligere undersøgelse."

Af notat af 29/8 2022 fra arkitektfirma ved [bygningskonstruktør 2] indhentet af klageren fremgår bl.a.:

"Forord

Vi er af tinglyste ejer blevet anmodet om at besigtige matriklen, for at vurdere en tidligere vandskade i etagedækket. Formålet med besigtigelsen er at undersøge, hvordan denne vandskade i etagedækket er opstået. Besigtigelsen blev foretaget den 15.08.2022, tilstede ved besigtigelsen var ejer,

... oplyser, at der for omkring 3 år siden, er opstået en pludselig vandskade i loftet i stuen. Loftet er opbygget som in-situ armeret støbt dæk, med tagpap og hældning for oven. Nedenunder, er der opsat forskalling med mineraluld, og afsluttende med gipskarton.

Skaden blev opdaget visuelt, da gipspladerne havde en kraftig nedbøjning og var kraftig fugtpåvirket med synlige mørke pletter. Denne vandpåvirkning, var dog kun punktvis og ses ikke på alt loftet.

Efterfølgende kontaktede ejer håndværkere, som brændte et ekstra lag tagpap, uden at fjerne det eksisterende tagpap. Da følgende udbedring blev etableret, har der efterfølgende ikke være fugtpåvirkning eller vandskade på gipsloftet. Følgende udbedring blev udført for omkring 3 år siden.

Besigtigelse

Ved besigtigelsen observeres det, at der er et frithængende in-situ betondæk. Betondækket havde maling, som var afskallet enkelte steder, og andre steder mindre afskallet hermed meget uens. Det ses også at enkelte steder var dæklaget på betonen væk, og armering var blottet. Ved blottet armering konstateres der oxidering af stålet, hvormed enkelte steder var længdearmeringen oxideret så op til omtrentlig 80% af tværsnitsarealet. Den tidligere fugtpåvirkning/vandpåvirkning ses derfor punktvis. Enkelte steder er in-situ dækket intakt, og armeringen derfor ikke blotlagt. Under betondækket er der 50mm forskalling, som ikke er betydelig skadet af fugtpåvirkning. Forskallingen er mørk, men træet er stadig intakt, og er stadig i god konstruktionsmæssig stand. Mineralulden imellem forskallingen er fjernet, således at in-situ dækket er blotlagt.

Ovenpå dækket ses, et forholdsvis nyt lag tagpap med fald. Faldet fører gennemsnitlig hen til tagbrønden. Tagpappen er udført med overlap iht. Leverandøranvisning.

Bearbejdning af data

Under besigtigelsen, blev der udført panorama fotografering, så underside af betondækket dokumenteres. Herefter blev der udført et modullinje system fra 1 til 5, samt A til E. På denne måde, kan skadens omfang lokaliseres.

Følgende tabel er en oversigt over skadens omfang, se **bilag 1 – Tegning A1.04 Loftplan**

...

Kommentar

Nedbrudt dæklag, samt indsnævring af længdearmerings tværsnitsareal

...

Nedbrudt dæklag, samt indsnævring af længdearmerings tværsnitsareal

...

Nedbrudt dæklag, samt indsnævring af længdearmerings tværsnitsareal

...

Nedbrudt dæklag, samt indsnævring af længdearmers tværsnitsareal

...

Intakt dæk. Dog ses gammel afskalling af maling, som er i forventet stand sammenlignet med husets opførelsestidspunkt.

...

Intakt dæk. Dog ses gammel afskalling af maling, som er i forventet stand sammenlignet med husets opførelsestidspunkt.

...

Mørke plamager, dog ikke af betydning. Muligvis affarvning fra elektronik, og ikke vand/fugt.

...

I denne del af stuen, er dækket intakt. Der ses kun afskalling af maling, som er forventelig jf. husets opførelse.

...

I denne del af stuen, ses der tydelig skade af betonen.

Ud fra ovenstående data, kan der udføres en oversigt over hvor skaden er opstået.

...

Figur 1, Rød skravering, hvor der er opstået skade i betondækket.

Konklusion

Det vurderes at afskalningen og den tidligere skade for ca. 3 år tilbage, skyldes fugtproblemer opstået ovenfra. En utæt tagpap ovenfra, har været skyld i vandgennemtrængning som lokal har fundet vej igennem betondækket.

Følgende punkter angiver argumentation, og uddybning for skadens omfang.

Den opstået skade for ca. 3 år siden, er efterfølgende blevet stoppet, da der er brændt mere tagpap. Efter det nye lag tagpap, er der sidenhen ikke konstateret vandskade. Dermed må det skyldes en skade foroven.

Jf. figur 1, er skadens omfang lokal. I midten er skaden opstået, hvor den ikke er tilstede i resterende del af stuen. Følgende kan kun opstå, ved direkte vandpåvirkning fra oven eller enden. Skulle skaden skyldes kondens, vil hele dækket være ensartet skadet, dermed hele figur 1 rød over alt.

Der er i stuen jf. *DS418 beregning af bygningers varmetab* 20 grader Celsius. Følgende 19 m² stue er ensartet, og ikke rumopdelt, hvorfor der er 20 grader overalt. Det ses på **bilag 2 – Foto af taget** at der ikke er forhindringer som solceller, paraboler eller tilsvarende ovenpå taget. Der er skyggeforhold som bygningen imod øst, men dette vurderes som ikke af stor betydning da følgende ikke har en højde af stor betydning. Dermed må solens lysindfald være nogenlunde ensartet ovenpå taget, hermed -12 grader Celsius jf. *DS418 beregning af bygningers varmetab*. Dette betyder dermed at temperaturforholdene er tilsvarende ved stuen, samt på taget. Dermed vil der ved kondens være ensartethed, og ikke lokal opstået skade.

Forskallingen under betondækket er farvet, men ikke betydelig skadet. Såfremt skaden skyldes kondens nedefra, vil forskallingen sandsynligvis være mere svækket."

Af mail af 4/8 2023 fra selskabets bygningskonsulent til Teknologisk Institut fremgår bl.a.:

"Kan du hjælpe mig med en udtalelse omkring tæring af jern i et insitu støbt 86 år gl. betondæk? Codan Forsikring har en skadesag hvor vi har erstattet en vandskade pga. utæt tagpap lagt oven på et 86 år gl. betondæk.

Erstatningen er givet for det underliggende gipsloft hvor der var kommet vandskjolder, da gipsloft er demonteret konstateres afskalninger af armeringsjernets dæklag, dette er afvist som værende en forsikringsskade, der skyldes den kortvarige vandgennemtrængning fra utæt tagpap.

Kunden er henvist til en evt. ejerskifteforsikring da årsagen til tæring af armeringsjern, er fra før kunden har overtaget huset og inden forsikringen er tegnet i Codan.

Sagen er nu desværre gået videre til ankenævnet.

Lidt fakta om betondækket og forløbet:

Bygning opført for ca. 86 år siden.

Senere er der oplagt tagdækning af svejst tagpap direkte oven på beton dækket, måske 40 – 50 år siden, man kan kun gætte på begrundelsen for dette, men mon ikke det har været pga. utæthed ?

På et tidspunkt er der opsat gipsloft under betondæk og isoleret med 50 mm isolering mellem lægter. Lægter er skruet op i betondækket."

Af udtalelse af 11/8 2023 fra Teknologisk Institut indhentet af selskabet fremgår bl.a.:

"Teknologisk Institut skal i henhold til aftale fremkomme med en udtalelse omkring tæring af jern i et insitu-støbt 86 år gammelt betondæk.

Baggrund

Codan Forsikring har en skadesag hvor de har erstattet en vandskade pga. utæt tagpap lagt oven på et 86 år gl. betondæk. Erstatningen er givet for det underliggende gipsloft hvor der var kommet vandskjolder, da gipsloft er demonteret, konstateres afskalninger af armeringsjernets dæklag, dette er afvist som værende en forsikringsskade, der skyldes den kortvarige vandgennemtrængning fra utæt tagpap. Kunden er henvist til en evt. ejerskifteforsikring da årsagen til tæring af armeringsjern, er fra før kunden har overtaget huset og inden forsikringen er tegnet i Codan.

Sagen er nu gået videre til ankenævnet.

Formål

Formålet med opgaven er at fremkomme med en udtalelse om, hvorvidt den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) kan have været årsagen til tæringen samt en mere generel udtalelse om, hvad nedbrydningstiden for armeringsjern er.

Samt om der ud fra fotos og bemærkninger i tilstandsrapport er tale om en lokal tæring af armeringsjern eller det er af mere generel karakter, herunder at der ikke ses nedbrydning af trælægter der er skruet direkte under betondækket.

Data og informationer

Bygning opført for ca. 86 år siden.

Senere er der oplagt tagdækning af svejst tagpap direkte oven på beton dækket, måske 40 –50 år siden, man kan kun gætte på begrundelsen for dette.

På et tidspunkt er der opsat gipsloft under betondæk og isoleret med 50 mm isolering mellem lægter. Lægter er skruet op i betondækket.

Der er ikke udført dampspærre på underside af isolering.

I tilstandsrapport H-15-02638-0012 modtaget fra kunden står:

1.1 Tagbelægning/rygning K2 Betonplade over indgangsdør mod nord og vinduesparti mod syd har fritlagte armeringsjern og afskalninger.

Note: Det anbefales at reparere betonen, så nedbrydning af armeringsjern undgås af hensyn til bæreevnen. (Det er således ikke kun i stuen der er sket tæring af armeringsjern).

Kunden konstaterede i februar 2020, at der opstod fugtskjolder på loftplader i stuen, hvilket skyldtes vandindtrængning gennem taget, og fik med det samme skiftet tagpappen.

D. 05.05.2022 anmeldes vandskaden, da det konstateres at tagpap har været utæt i en grad så der er kommet vandskjolder på underliggende gipsloft.

Der er fremsendt fotos.

...

Fremsendt foto.

...

Fremsendte fotos

Vurdering

Ud fra de givne data og informationer kan instituttet udtale følgende:

Den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) vurderes ikke at have været årsag til tæringen på armeringsjernene. Tæringen af jern er foregået over lang tid - mange år.

Der er sket det at betonen er karbonatiseret med årene hvorved den har mistet sin rustbeskyttende virkning overfor armeringen. Processen foregår hurtigst, når fugtigheden i den luft, som omgiver betonen, ligger mellem 40 og 70 %RF. Dette vil ikke i sig selv betyde noget så længe beton og armering ligger i tørt miljø dvs. almindeligvis under 70 % RF. Hvis den karbonatiserede beton derimod bliver fugtet op over de 70 % RF i længere perioder begynder armeringen at korrodere og opbygge voluminøs rust, der kan sprænge dæklaget af.

Der er ikke oplysninger omkring isolering på oversiden af betondækket (under tagpappen), men hvis der ikke er isolering på oversiden af betondækket og der samtidig ikke er opsat en effektiv damp- spærre på undersiden af den indvendige loftisolering, vil der i perioder kunne opstå kondens og eller en relativ høj fugtighed i betonen. Den varme luft fra beboelsen vil blive afkølet når den rammer den kolde beton. Betonen vil i en periode kunne opsuge den fugt der opstår i forbindelse med kondenseringen, hvorfor loftbeklædningen og lægter ikke nødvendigvis opfugtes i samme grad som armeringen. Kondenseringen har antagelig stået på i mange år. Det er et spørgsmål om det er kondens eller utætheder i tagpap og beton der har ført til vandskaden på loftpladerne. På udleverede fotos ses det primært at være den nederste armering i nettet der skyder betonen af. Det er også den der har lettest ved at skyde betonen af når rusten udvider sig på armeringen. Når først armeringen er blevet frilagt vil tæringen gå langsommere.

Efter vores vurdering er det en udbredt tæring der foregår på armeringen."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"Fællesbestemmelser

...

4 Vi dækker ikke

4.1 Generelle undtagelser

Vi dækker ikke følgende skader og forhold:

...

- Skader, som direkte eller indirekte er en følge af slid, tæring og mangelfuld vedligeholdelse, eller hvis du ikke har opfyldt bygningslovgivningen eller andre vejledninger.

...

Udvidet vand

...

1 Vi dækker

Skader på de forsikrede bygninger som følge af:

...

- nedbør, der trænger ind i bygningen

...

2 Vi dækker ikke

- skader, som skyldes kondens eller grundfugt"

Nævnet udtaler:

Klageren anmeldte den 5/5 2022 telefonisk, at der var trængt vand ind i bygningen. Klageren oplyste, at der i februar 2020 var opstået fugtskjolder på loftspladerne i stuen efter vandindtrængning gennem taget, og at tagpappen derfor var blevet udskiftet. Siden da havde skjolderne ikke udviklet sig. I april 2022 ville klageren udskifte gipspladerne pga. skjolderne, men da gipspladerne blev taget ned, viste det sig, at isoleringen var fugtig, og at betonen var porøs og at armeringen/jerndragerne – der lå i betonen – var rusten, og man kunne brække stykker af det. Selskabet har anerkendt skaden på det nedhængte gisploft, men har afvist dækning af skaderne på betondækket. Klageren ønsker, at selskabet dækker 109.116,90 kr. i udbedringsomkostninger og udgifter til sagkyndige.

Klageren har anført, at vandskaden på betondækket er dækningsberettiget under "udvidet vand", da skaden er opstået som følge af nedbør, der er trængt ind i bygningen gennem tagpappen. Hvad angår den af selskabet indhentede rapport fra Teknologisk Institut har klageren anført, at det er næsten 1,5 år siden skaden blev anmeldt, og at det viser den useriøse tilgang, som selskabet har haft til sagen med skiftende taksatorer og skiftende begrundelser for, hvorfor skaden skulle afvises som dækningsberettigende. Klageren har påpeget, at korrosionen er sket i den del af betondækket, hvor vandskaden er sket. Den fritlagte armering ses hvor vandet trak igennem. Hvis skaden skyldes tæring, som anført af selskabet, så burde skaden på beton-

Ankenævnet for Forsikring

30.

100088

dækket være ens på hele betondækket, hvilket ikke er tilfældet. Klageren har i den forbindelse oplyst, at rummet under betondækket ikke har været opdelt, og at den påståede tæring derfor burde sket overalt på betondækket. Klageren har henvist til det fremlagte billedmateriale og de fremlagte rapporter fra [bygningstekniker 1] og arkitektfirmaet ved [bygningstekniker 2], der konkluderer, at skaden er sket som følge af vandindtrængen. Klageren har påpeget, at rapporten fra Teknologisk Institut er teoretisk, da medarbejderen fra Teknologisk Institut ikke fysisk har besigtiget betondækket, hvilket de to bygningsteknikere, der har udfærdiget de to rapporter, har. Klageren har anført, at den bevismæssige værdi af disse to rapporter derfor bør være større, da disse er udarbejdet af fagpersoner, der fysisk har besigtiget betondækket.

Selskabet har anført, at selskabets bygningstekniker ikke er enig i, at tæringen kun har fundet sted de steder, hvor der har været vandindtrængen. Selskabet har anført, at det er ganske klart, at årsagen til tæringen ikke skyldes vandindtrængen. Selskabet har henvist til, at det fremgår af udtalelsen fra Teknologisk Institut, at den anmeldte vandskade ikke vurderes at have været årsagen til tæringen i armeringsjernet, men derimod vurderes at være sket over mange år. Selskabet har anført, at selskabets taksatorer alle har beskrevet samme skadesårsag dog med lidt forskellige ord, og at denne årsag er bekræftet af rapporten fra Teknologisk Institut. Selskabet er uenig med klageren i, at den indhentede udtalelse fra Teknologisk Institut ikke kan tillægges nogen bevismæssig værdi.

Det fremgår af mail af 28/6 2022 fra [ingeniør 1] til klageren, at "som vi talte om i telefonen tidligere i dag, ser jeg to muligheder der kan have forårsaget korrosion af armeringen ved normal brug, i undersiden af dækket. Der kan være tale om gennemtrængning af vand fra oversiden. Men der kan også være tale om kondensering af den varme luft mod overfladen som har forårsaget korrosionen. Det er desværre ikke muligt for mig at eftervise hvad der specifikt har forårsaget korrosionen".

Det fremgår af rapport af 23/8 2022 fra [bygningstekniker 1], at "forsikringens argument om, at korrosionen af armeringen skyldes kondens, er ikke beskrevet i nuværende teknisk fæl-

leseje. I Byg-Erfa blad (23) 17 06 01 Skimmelvækst – på kolde loftplader under ældre tagterrasser, behandler området, og her er lokaliseret problemer som skimmelvækst, forårsaget primært af kuldebroer, men der er altså ikke lokaliseret korroderet armering alene grundet kondens på overfladen. I erfaringsbladet, er problemer med kondens lokaliseret primært ved ydervægge, hvilket er modsigende i forhold til den aktuelle sag, hvor problemet syntes primært at være midt på betondæk. Vurdering af årsag til skade: Med udgangspunkt i historik for sagen og teknisk fælleseje, vurderes det at skaden primært skyldes det utætte tag i år 2020. Med blik på lignende skader angivet i teknisk fælleseje, er der ikke nogen argumenter for, at overfladekondens, kan medføre en så kraftig interstitiel kondensering, som medfører at armeringsjern korrodere".

Det fremgår af notat af 29/8 2022 fra arkitektfirma ved [bygningskonstruktør 2], at "det vurderes at afskalningen og den tidligere skade for ca. 3 år tilbage, skyldes fugtproblemer opstået ovenfra. En utæt tagpap ovenfra, har været skyld i vandgennemtrængning som lokal har fundet vej igennem betondækket. Følgende punkter angiver argumentation, og uddybning for skadens omfang. Den opstået skade for ca. 3 år siden, er efterfølgende blevet stoppet, da der er brændt mere tagpap. Efter det nye lag tagpap, er der sidenhen ikke konstateret vandskade. Dermed må det skyldes en skade foroven. Jf. figur 1, er skadens omfang lokal. I midten er skaden opstået, hvor den ikke er til stede i resterende del af stuen. Følgende kan kun opstå, ved direkte vandpåvirkning fra oven eller enden. Skulle skaden skyldes kondens, vil hele dækket være ensartet skadet, dermed hele figur 1 rød over alt. Der er i stuen jf. DS418 beregning af bygningers varmetab 20 grader Celsius. Følgende 19 m² stue er ensartet, og ikke rumopdelt, hvorfor der er 20 grader overalt. Det ses på bilag 2 – Foto af taget at der ikke er forhindringer som solceller, paraboler eller tilsvarende ovenpå taget. Der er skyggeforhold som bygningen imod øst, men dette vurderes som ikke af stor betydning da følgende ikke har en højde af stor betydning. Dermed må solens lysindfald være nogenlunde ensartet ovenpå taget, hermed -12 grader Celsius jf. DS418 beregning af bygningers varmetab. Dette betyder dermed at temperaturforholdene er tilsvarende ved stuen, samt på taget. Dermed vil der ved kondens være ensartethed, og ikke

lokal opstået skade. Forskallingen under betondækket er farvet, men ikke betydelig skadet. Såfremt skaden skyldes kondens nedefra, vil forskallingen sandsynligvis være mere svækket".

Det fremgår af udtalelse af 11/8 2023 fra Teknologisk Institut, at "den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) vurderes ikke at have været årsag til tæringen på armeringsjernene. Tæringen af jern er foregået over lang tid - mange år. Der er sket det at betonen er karbonatiseret med årene hvorved den har mistet sin rustbeskyttende virkning overfor armeringen. Processen foregår hurtigst, når fugtigheden i den luft, som omgiver betonen, ligger mellem 40 og 70 %RF. Dette vil ikke i sig selv betyde noget så længe beton og armering ligger i tørt miljø dvs. almindeligvis under 70 % RF. Hvis den karbonatiserede beton derimod bliver fugtet op over de 70 % RF i længere perioder begynder armeringen at korrodere og opbygge voluminøs rust, der kan sprænge dæklaget af. Der er ikke oplysninger omkring isolering på oversiden af betondækket (under tagpappen), men hvis der ikke er isolering på oversiden af betondækket og der samtidig ikke er opsat en effektiv damp- spærre på undersiden af den indvendige loftisolering, vil der i perioder kunne opstå kondens og eller en relativ høj fugtighed i betonen. Den varme luft fra beboelsen vil blive afkølet når den rammer den kolde beton. Betonen vil i en periode kunne opsuge den fugt der opstår i forbindelse med kondenseringen, hvorfor loftbeklædningen og lægter ikke nødvendigvis opfugtes i samme grad som armeringen. Kondenseringen har antagelig stået på i mange år. Det er et spørgsmål om det er kondens eller utætheder i tagpap og beton der har ført til vandskaden på loftpladerne. På udleverede fotos ses det primært at være den nederste armering i nettet der skyder betonen af. Det er også den der har lettest ved at skyde betonen af når rusten udvider sig på armeringen. Når først armeringen er blevet frilagt vil tæringen gå langsommere. Efter vores vurdering er det en udbredt tæring der foregår på armeringen".

Nævnet bemærker, at det er selskabet, der har bevisbyrden for, at hovedårsagen til skaden på armeringsjernet i betondækket skyldes tæring, der er undtaget dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes fællesbestemmelser punkt 4.1.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der består en sådan usikkerhed om bedømmelsen af oplysningerne i sagen, at sagen ikke skønnes egnet til afgørelse i nævnet på skriftligt grundlag. Stillingtagen til tvisten må som følge heraf ske ved domstolene, hvor der er mulighed for syn og skøn. Det følger herefter af vedtægternes § 4, stk. 3, nr.3, at nævnet må afvise at afgøre sagen.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der ikke er enighed mellem de af henholdsvis klageren og selskabet indhentede sagkyndige rapporter om, hvorvidt skaden på betondækket skyldes det utætte tagpap, der blev udskiftet i 2020. Nævnet henviser til, at det fremgår af rapport af 23/8 2022 indhentet af klageren, at det vurderes, at skaden "primært skyldes det utætte tag i år 2020. Med blik på lignende skader angivet i teknisk fælleseje, er der ikke nogen argumenter for, at overfladekondens, kan medføre en så kraftig interstitiel kondensering, som medfører at armeringsjern korrodere", og af udtalelsen fra Teknologisk Institut af 11/8 2023 indhentet af selskabet, at "den erstattede vandskade (pga. utæt tagpap i 2020) vurderes ikke at have været årsag til tæringen på armeringsjernene. Tæringen af jern er foregået over lang tid - mange år".

Nævnet har også lagt vægt på, at det fremgår af notat af 29/8 2022 indhentet af klageren, at "Jf. figur 1, er skadens omfang lokal. I midten er skaden opstået, hvor den ikke er tilstede i resterende del af stuen. Følgende kan kun opstå, ved direkte vandpåvirkning fra oven eller enden. Skulle skaden skyldes kondens, vil hele dækket være ensartet skadet", men at selskabets bygningskonsulent ikke er enig heri.

Nævnet finder på den baggrund, at der er behov for, at der i sagen gives mulighed for, at der dels kan foretages syn og skøn efter retsplejelovens regler, dels af den udmeldte syn- og skønsmand i tilfælde af fortsat uenighed mellem parterne vil kunne afgive supplerende mundtlig forklaring, hvilket ikke kan ske for nævnet.

Som følge heraf

Ankenævnet *for* Forsikring

34.

100088

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Thønnings'.

Peter Thønnings